

ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ СУДДІВ СУДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ

Можливість володіння статусом суддів судів загальної юрисдикції детерміновано конкретним юридичним фактом – встановленням правосуб'єктності судді. Професійна судова діяльність передбачає наявність певного соціального статусу, професійно-освітнього рівня, життєвого досвіду в суб'єкта, що її здійснює. Тому законодавець шляхом закріплення нормативно оформлених вимог встановив спеціальну правосуб'єктність судді, втрата якої є підставою для позбавлення статусу носія судової влади.

Вихідним у визначенні правосуб'єктності суддів судів загальної юрисдикції повинно стати загальнотеоретичне визначення цього поняття.

Правосуб'єктність суддів судів загальної юрисдикції – це здатність особи у встановленому законодавством порядку набувати правового статусу судді суду загальної юрисдикції, тобто виступати носієм суб'єктивних прав та юридичних обов'язків професійного судді.

Правосуб'єктність судді загального суду визначається системою кваліфікаційних вимог до особи кандидата в судді, що встановлюються Законами України “Про судоустрій і статус суддів”[1] та іншими нормативно-правовими актами.

Таким чином, можна визначити правосуб'єктність як своєрідні правовідносини, де однією із сторін виступає індивід, властивостям якого надається юридичне значення, а іншою – держава, яка шляхом закріплення в законодавстві, визнає ці якості юридично значущими. Але такі відносини не є правовідносинами в їх власному розумінні. Правосуб'єктність, що виникає в результаті законодавчого закріплення певних властивостей індивіда, характеризує якість лише однієї сторони.

Слід зазначити, що характерною ознакою правосуб'єктності є бажання, волевиявлення особи обійняти посаду носія судової влади.

Таким чином, правосуб'єктність суддів судів загальної юрисдикції – це цілком реальне правове явище, що має самостійний зміст. Воно зумовлене специфікою конституційно-правового статусу носія судової влади і виражається у визнаній державою за допомогою правових норм відповідності особистості вимогам професійної суддівської діяльності.

Етимологічно поняття “відповідність” є основною формотворною ознакою компетентності. Термін “компетентність” походить від слова “компетенція” (*competentia*) латинського походження і буквально означає узгодженість частин, домірність, симетрію [2].

На мій погляд, у змісті правосуб'єктності суддів судів загальної юрисдикції можна виділити соціальну, психофізіологічну, професійну, моральну компетентність. При нормативному визначенні дані властивості суб'єкта набувають характеру юридично значущих і складають структуру професійно важливих якостей суддів судів загальної юрисдикції.

Нормативно визначені професійно важливі якості суддів судів загальної юрисдикції стають юридично обов'язковою передумовою для наділення та збереження конституційно-правового статусу.

Професійна суддівська діяльність також передбачає наявність у суб'єкта, який її здійснює, високорозвинених загальних здібностей. Це означає, що при формуванні професійного суддівського корпусу необхідно враховувати індивідуальні, соціальні, психофізіологічні, професійні, моральні якості і здібності особи майбутнього судді. У цьому зв'язку актуалізується питання науково обґрунтованого професійно-психологічного підбору суддівських кадрів.

Таким чином, для досягнення мети дослідження, більш повного з'ясування змісту конституційно-правового статусу суддів судів загальної юрисдикції необхідний ретельний аналіз його професійної діяльності, оскільки саме вона визначає зміст одного із складових елементів цього поняття – правосуб'єктності. З огляду на те, що правосуб'єктність відіграє вирішальну роль при реалізації службових прав, обов'язків та повноважень судді, необхідність проведення такого дослідження набуває особливої актуальності.

Підсумовуючи викладене, зауважу, що правосуб'єктності суддів судів загальної юрисдикції властиві такі характерні ознаки:

1) правосуб'єктність суддів судів загальної юрисдикції є спеціальним видом правосуб'єктності;

2) правосуб'єктність є необхідною умовою для володіння конституційно-правовим статусом суддів судів загальної юрисдикції;

3) сутність правосуб'єктності зводиться до юридичної характеристики особи суддів судів загальної юрисдикції як суб'єкта, який здійснює судову владу в державі;

4) правосуб'єктність є системною якістю, у структурі якої можна виділити соціальну, психофізіологічну, професійну та моральну компетентність;

5) зміст даного явища обумовлюється професійною діяльністю і складає певні професійно важливі якості та здібності судді, що є необхідною умовою успішності здійснення функцій судової влади;

6) і, нарешті, саме правосуб'єктність визначає відповідність конкретного судді займаній посаді, професійній групі загалом:

– відповідність посаді виявляється в компетентності судді при вирішенні поставлених перед ним завдань;

– відповідність професійній групі виражається у відповідності судді груповим цінностям і нормам, професійному авторитетові.

Список використаних джерел

1. Законами України “Про судоустрій і статус суддів”. // Офіційний вісник України. – 2010. - № 55/1. - Ст. 1900.

2. Юридична енциклопедія : в 6 т. / [редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін.]. – К. : Вид-во “Українська енциклопедія” імені М. П. Бажана, 1998–2004. – Т. 6: Т–Я. – 2004. – 765 с.